

Medyczne Laboratorium Diagnostyczne Zakładu Biologicznych Szkodliwości Zdrowotnych i Parazytologii	Instrukcja techniczna	IT/01/LZBSzZiP
	Pobieranie oraz przygotowanie materiału do badań	Data wydania: 2018-10-01 Strona 1 / 3

1. Wstęp:

Celem instrukcji jest prawidłowe postępowanie podczas pobierania i przygotowania materiału do badań laboratoryjnych wykonywanych w Medycznym Laboratorium Diagnostycznym Zakładu Biologicznych Szkodliwości Zdrowotnych i Parazytologii (LZBSzZiP).

2. Odpowiedzialność:

Instrukcja obowiązuje wszystkich klientów, którzy zlecają wykonanie badań w LZBSzZiP. Zleceniodawcy oraz osoby pobierające materiał do badań są zobligowani zapoznać się z niniejszą instrukcją oraz postępować w sposób niżej opisany. Pracownicy LZBSzZiP mają obowiązek zapoznać się z instrukcją i informować potencjalnych klientów o jej zawartości i trybie postępowania.

3. Zasady działania i metody:

Materiałem przeznaczonym do badań w LZBSzZiP jest krew oraz surowica uzyskiwana z pełnej krwi żyłnej. W przypadku zlecenia przez klienta badań w kierunku boreliozy możliwe jest także wykonanie badań z próbki płynu mózgowo-rdzeniowego. W przypadku wykrywania pasożytów jelitowych materiałem do badań jest kał.

Próbki materiału przeznaczonego do badań w LZBSzZiP należy dostarczyć w możliwie jak najkrótszym czasie od momentu ich pobrania. Materiał należy dostarczyć w czasie nie dłuższym niż 2 godz. (krew pełna) lub 32 godz. (surowicę, płyn mózgowo-rdzeniowy, kał) od momentu poprania materiału.

UWAGA: W przypadku jakichkolwiek wątpliwości lub problemów związanych z ilością lub jakością materiału do badania prosimy o kontakt z LZBSzZiP pod nr tel. (81) 71-84-555.

W przypadku dostarczenia do Punktu Przyjmowania Próbek (PPP) materiału nie spełniającego wymagań, laboratorium może odmówić wykonania badań.

Kryteria przydatności próbek do badań:

Laboratorium może odmówić wykonania badania w przypadku gdy dostarczona próbka surowicy jest zmętniała (kontaminacja), zhemolizowana, lipemiczna, żółtaczkowa lub inaktywowana termicznie. Badania takich próbek nie są rekomendowane.

Laboratorium nie pobiera oraz nie transportuje materiału do badań i nie ponosi odpowiedzialności za jego jakość przed przyjęciem do Punktu Przyjmowania Próbek.

3.1. Zalecenia dla pacjenta przed pobraniem materiału:

Pacjent nie powinien spożywać posiłku bezpośrednio przed pobraniem krwi, zaleca się co najmniej dwugodzinny odstęp czasu pomiędzy jego spożyciem a pobraniem krwi. W dniu poprzedzającym pobranie krwi pacjent nie powinien spożywać produktów bogatych w tłuszcze. Przed zgłoszeniem się na pobranie należy unikać intensywnego wysiłku fizycznego. Za przygotowanie pacjenta do pobrania płynu mózgowo-rdzeniowego odpowiada lekarz.

Opracował: A. Wójcik-Fatla, V. Zajac, A. Sawczyn

Medyczne Laboratorium Diagnostyczne Zakładu Biologicznych Szkodliwości Zdrowotnych i Parazytologii	Instrukcja techniczna	IT/01/ LZBSzZiP
	Pobieranie oraz przygotowanie materiału do badań	Data wydania: 2018-10-01 Strona 2 / 3

3.2 Zalecenia dla osoby pobierającej materiał:

Krew i płyn mózgowo-rdzeniowy mogą pobierać jedynie osoby odpowiednio wykwalifikowane i posiadające uprawnienia do wykonywania tych czynności.

Przed pobraniem materiału należy potwierdzić tożsamość osoby badanej.

Materiał pobrany od pacjenta należy traktować jako potencjalny materiał zakaźny i postępować zgodnie z obowiązującymi przepisami. Sposób pobierania materiału nie może zmieniać jego właściwości.

Pojemnik z pobranym materiałem należy oznakować imieniem, nazwiskiem oraz numerem PESEL/dokumentu tożsamości pacjenta.

Skierowanie wypełnia osoba pobierająca materiał/lekarz. Osoba pobierająca materiał czytelnie podpisuje się na skierowaniu potwierdzając pobranie materiału zgodnie z niniejszą procedurą.

3.3 Zalecenia podczas pobierania krwi:

Krew na skrzep należy pobrać przy pomocy systemów zamkniętych jednorazowego użytku do probówko-strzykawki o objętości ok. 5-10 ml zawierającej aktywator krzepnięcia, zgodnie z zaleceniami producenta. W przypadku zlecenia panelu badań wymagane jest dostarczenie minimum 2 ml surowicy, dla zleceń z zakresu **alergologii** minimum 4 ml surowicy.

Przygotować skierowanie na badanie (F/02/ LZBSzZiP), wypełnić wszystkie wymagane pozycje w sposób czytelny, najlepiej wielkimi literami.

Opisać czytelnie probówkę danymi osoby badanej: imię, nazwisko, numer PESEL/dokumentu tożsamości.

Uwaga: Dopuszcza się dostarczenie do LZBSzZiP krwi pełnej pod warunkiem, że zostanie ona dostarczona przed upływem 2 godzin od momentu jej pobrania. W przypadku dostarczenia zbyt małej ilości próbki laboratorium może odmówić wykonania badań.

3.4 Przygotowanie surowicy:

W celu uzyskania surowicy należy:

- pobraną krew inkubować w temperaturze pokojowej (15-24°C) do momentu wytworzenia skrzepu,
- wirować próbki z krwią przy parametrach zalecanych przez producenta systemów do pobierania krwi,
- odciągnąć surowicę i przenieść ją do plastikowej probówki ze szczelnym korkiem.

Opisać czytelnie probówkę danymi osoby badanej: imię, nazwisko, numer PESEL/dokumentu tożsamości.

3.5 Zalecenia podczas pobierania płynu mózgowo-rdzeniowego (PMR):

Pobrać ok. 1 ml płynu mózgowo-rdzeniowego. Płyn mózgowo-rdzeniowy pobrać do przezroczystej i jałowej probówki ze szczelnym korkiem.

<i>Medyczne Laboratorium Diagnostyczne Zakładu Biologicznych Szkodliwości Zdrowotnych i Parazytologii</i>	Instrukcja techniczna	IT/01/ LZBSzZiP
	Pobieranie oraz przygotowanie materiału do badań	Data wydania: 2018-10-01 Strona 3 / 3

3.6 Zalecenia podczas pobierania kału (badania w kierunku pasożytów jelitowych):

Badania w kierunku pasożytów jelitowych: materiałem do badań jest kał, który należy pobrać do czystych, plastikowych pojemników (tzw. kałówki) przy pomocy dołączonej łopatki. Należy pobrać porcję kału z kilku miejsc w ilości 1/3 objętości pojemnika i szczelnie go zamknąć pokrywką. Pojemnik z próbką można dodatkowo zapakować do woreczka foliowego. Próbkę kału należy dostarczyć do badania możliwie jak najszybciej. W przypadku braku takiej możliwości, próbkę należy przetrzymywać w lodówce (temp. 4-8°C) do momentu dostarczenia do laboratorium (maks. 2-3 dni). **Nie mrozić próbki! Mrożenie dyskwalifikuje próbkę do badania.**

Zaleca się badanie 3 próbek kału pobranych w przeciągu 14 dni (pobrane dnia 1, 7 i 14).

3.7 Przechowywanie materiału przeznaczonego do badań:

Próbki krwi pełnej można przechowywać w położeniu pionowym w temperaturze pokojowej do 2 godz. od momentu pobrania. Po upływie tego czasu należy je odwirować, zebrać surowicę i w tej postaci przechowywać. Próbki surowicy przechowywać i transportować do 5 dni w temperaturze chłodni (2-7°C), po upływie tego czasu należy je zamrozić (18 -22°C).

Próbki płynu mózgowo-rdzeniowego do 48 h od momentu pobrania należy przechowywać i transportować w temperaturze chłodni, przy dłuższym przechowywaniu i transportowaniu należy je zamrozić.

Przy braku możliwości natychmiastowego dostarczenia próbki kału do laboratorium, taką próbkę należy przetrzymywać do momentu dostarczenia do badania (maksymalnie 2-3 dni) w temp. 4-8°C (lodówka). **Nie należy mrozić próbki kału!**

4. Dokumenty związane:

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21.01.2009 r. (Dz. U. Nr 22, poz. 128) zmieniające rozporządzenie w sprawie standardów jakości dla medycznych laboratoriów diagnostycznych i mikrobiologicznych

Norma PN – EN ISO/IEC 17025:2005 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”

Norma PN – EN ISO 15189:2008 „Laboratoria medyczne - szczególne wymagania dotyczące jakości i kompetencji”

Transport materiału do badań IT/02/LZBSzZiP

Umowa na wykonanie badań – ZOZ F/01/LZBSzZiP

Umowa na wykonanie badań – pacjent prywatny F/02/ LZBSzZiP

Skierowanie na badania diagnostyczne w Medycznym Laboratorium Diagnostycznym Zakładu Biologicznych Szkodliwości Zdrowotnych i Parazytologii - F/03/ LZBSzZiP.